

Redegørelse om inspektion i Danske Bank (Vurdering af aktivkvalitet og stress test)

1. Indledning

Finanstilsynet har efter anbefaling fra Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) i 1.-3. kvartal 2014 gennemført en vurdering af aktivkvaliteten (Asset Quality Review - AQR) for Danske Bank A/S og Realkredit Danmark A/S og en stress test for Danske Bank koncernen.

Undersøgelsens formål var at vurdere kvaliteten af de væsentligste aktiver, hvor Finanstilsynet skønnede, at der var størst risiko for, at værdiansættelsen kunne være overvurderet (risikobaseret fokus). Vurderingen af aktivkvaliteten omfattede:

- Nedskrivninger (individuelt og gruppevist vurderet) og solvensbehov vedrørende en række porteføljer af udlån til erhvervs- og privatkunder
- Konstatning af objektiv indikation for værdiforringelse (OIV), ydelse af lempelige lånevilkår til svage kunder og kategorisering af misligholdte engagementer
- Værdiansættelse af fast ejendom stillet til sikkerhed for udlån
- Værdiansættelse af udvalgte dele af handelsbeholdningen vedrørende afledte finansielle instrumenter uden observerbare markedsdata (niveau 3 aktiver)
- Kreditværdijusteringer (Credit Value Adjustments - CVA) forbundet med afledte finansielle instrumenter.

Finanstilsynet koordinerede vurderingen med gruppen af udenlandske banktilsynsmyndigheder (tilsynskollegiet) involveret i tilsynet med bankens udenlandske aktiviteter.

Finanstilsynets gennemgang omfattede udlånsporteføljer fra bankens danske aktiviteter og fra udenlandske filialer med udlån af betydelig størrelse.

For bankens svenske filial foretog den svenske banktilsynsmyndighed på Finanstilsynets vegne en gennemgang af udvalgte udlånsporteføljer.

For bankens udenlandske datterbanker med udlån af væsentlig størrelse i forhold til bankens samlede udlån har de nationale banktilsynsmyndigheder foretaget særskilte vurderinger. Den britiske banktilsynsmyndighed har således for nyligt vurderet væsentlige dele af udlånsporteføljen hos datterbanken i Nordirland. Endvidere har den finske tilsynsmyndighed under ledelse af ECB gennemført en vurdering af aktivkvaliteten hos datterbanken i Finland. Resultaterne af disse vurderinger indgår i taloplysningerne for stress-testen i denne redegørelse men fremgår i øvrigt ikke af sammenfatningen og risikovurderingen.

2. Sammenfatning og risikovurdering

Samlet vurderede Finanstilsynet, at bankens egentlige kernekapital, som medgår i den fælles europæiske stress test, skulle nedjusteres med et beløb svarende til 2,2 mia. kr. før skat inden gennemførelsen af stress testen af koncernen. Justeringen var fordelt med 1,6 mia. kr. i øget nedskrivningsbehov og 0,6 mia. kr. i kreditværdijusteringer (CVA).

Til vurderingen havde Finanstilsynet udvalgt udlån til 949 erhvervs-kunder og 1.050 privatkunder fra bankens og realkreditinstituttets udlånsporteføljer i Danmark, Irland, Norge og Sverige. Vurderingen af erhvervsudlån omfattede de største udlån samt udlån til finansiering af erhvervsjendomme. For Danmark omfattede vurderingen tillige udlån til erhvervs-kunder indenfor shipping, landbrug og andelsboligforeninger. Med undtagelse af de største udlån til erhvervs-kunder var engagementerne udvalgt blandt bankens kreditmæssigt svage kunder eller porteføljer af kunder med forøget tabsrisiko.

De udlånsporteføljer, hvorfra Finanstilsynet vurderede de svageste og største engagementer, udgjorde 77 pct. af bankens og realkreditinstituttets risikovægtede poster for udlån og garantier ultimo 2013.

Finanstilsynet vurderede, at der blandt de gennemgåede udlånsporteføljer pr. ultimo 2013 var behov for yderligere nedskrivninger med et samlet beløb på 1,6 mia. kr.

Nedskrivningsbehovet var fordelt med 393 mio. kr. for danske privatkunder, 325 mio. kr. for irske privatkunder, 22 mio. kr. for svenske privatkunder, 458 mio. kr. for irske erhvervsjendoms-kunder m.v., 309 mio. kr. på udlån til shipping og 85 mio. kr. vedrørende gruppevisse nedskrivninger.

Manglende konstatering af OIV på baggrund af kundens svaghedstegn udgjorde på de fleste områder den væsentligste årsag til det konstaterede be-

hov for yderligere nedskrivninger. Den manglende konstatering af OIV var mere udtalt end hos andre, store danske banker. Endvidere udgjorde en for positiv vurdering af ejendomme en medvirkende årsag.

Behovet for yderligere gruppevis nedskrivninger skyldtes, at banken ikke foretog en gruppevis vurdering af de udlån, hvor banken havde konstateret OIV, men hvor den individuelle vurdering ikke havde ført til nedskrivning.

Banken har oplyst, at der af det vurderede nedskrivningsbehov er blevet udgiftsført 876 mio. kr. i 1.-3. kvartal 2014, mens de resterende 716 mio. kr. udgiftsføres i 4. kvartal 2014.

Finanstilsynet fandt ikke grundlag for at konkludere, at banken pr. ultimo 2013 havde undervurderet de udvalgte engagementers bidrag til solvensbehovet.

Som led i vurderingen af aktivkvaliteten har EBA anbefalet, at der i videst mulig udstrækning anvendes de nye definitioner til indberetningsformål af ydelse af lempelige vilkår (forbearance) og misligholdte (non-performing) engagementer, som skal bruges til indberetninger fra 31. december 2014. Finanstilsynet konstaterede ved inspektionen, at banken ikke var i stand til at levere oplysninger i overensstemmelse hermed til brug for inspektionen. Dette indebærer nogen usikkerhed i det offentliggjorte datagrundlag i forbindelse med AQR vurderingen, herunder ved sammenligning af resultater med andre banker. Banken har oplyst, at rapportering i henhold til definitionerne som krævet vil finde sted pr. ultimo 2014.

I sammenhæng med vurderingen af udlån til finansiering af fast ejendom havde Finanstilsynet udvalgt tilfældige stikprøver af ejendomme stillet til sikkerhed, hvor bankens værdiansættelse blev efterprøvet. Der blev i alt gennemgået 601 ejendomme fordelt på kategorierne erhvervsudlejning, landbrug, andelsboligforeninger og ejerboliger.

Finanstilsynet vurderede, at banken for 54 ejendomme (9 pct.) havde overvurderet værdien. Effekten heraf er inddraget i Finanstilsynets vurdering af nedskrivnings- og solvensbehovet. Banken fik påbud om at udbygge forretningsgangene for værdiansættelse af irske og norske ejendomme, så de klart beskriver krav til vurderingernes indhold.

Generelt vurderede Finanstilsynet, at bankens kreditstyring er tilfredsstillende og generelt er på niveau med kreditstyringen hos andre større danske banker. Finanstilsynet fandt imidlertid, at banken ikke i tilstrækkeligt omfang havde identificeret OIV og nedskrevet på svage danske, irske og svenske privatkunder.

Banken fik påbud om at sikre, at den har metoder, der sikrer tilstrækkelige nedskrivninger.

I bankens nedskrivningsberegninger for kundeforhold baseret på kundens aktiver, og hvor kunden var omfattet af OIV men ikke var i misligholdelse, blev der alene taget højde for det finansierede aktivs dagsværdi med fradrag af omkostninger, mens der i realkreditinstituttet blev inddraget en forventet tilbagebetaling på baggrund af instituttets gennemsnitlige tabserfaringer.

Finanstilsynet gav påbud om, at der i koncernen anvendes en metode i lighed med bankens metode for nedskrivning på alle engagementer i kundeforhold baseret på kundens aktiver. Effekten heraf er inddraget i Finanstilsynets vurdering af nedskrivnings- og solvensbehovet for koncernen.

Kreditværdijusteringer (CVA) afspejler risikoen forbundet med forringelser i kreditværdigheden af modparten i en handel med et afledt finansielt instrument, som på opgørelsestidspunktet har en positiv markedsværdi i form af et tilgodehavende for banken. Banken har hidtil opgjort CVA ved en høj grad af anvendelse af interne beregningsparametre baseret på bankens tabshistorik.

Finanstilsynet vurderede, at bankens opgørelse af CVA i videst muligt omfang skulle baseres på observerbare kreditrelaterede markedsdata og tilnærmede værdier udledt heraf for modparter uden observerbare data. Til brug for vurderingen af aktivkvaliteten har banken ved anvendelse af nogle parametre svarende til parametre anvendt af ECB beregnet, at dette ultimo 2013 ville forøge koncernens CVA med 616 mio. kr. Ved anvendelse af parametre til regnskabsformål vil CVA beregningen være lavere.

Banken fik påbud om at sikre, at den ved opgørelse og regnskabsmæssig indregning af CVA i videst mulig udstrækning anvender observerbare markedsdata. Resultateffekten heraf vil i et vist omfang blive neutraliseret ved resultatføring af kreditdelen af indtjeningsmarginalen forbundet med de afledte finansielle instrumenter. Banken fik endvidere påbud om at sikre, at banken har en forretningsgang, som giver et samlet overblik over opgørelse og regnskabsmæssig indregning af CVA.

Finanstilsynet har efter retningslinjer fra EBA gennemført en stress test af bankkoncernen, hvor kapitalgrundlaget blev fremskrevet for årene 2014-16 i henholdsvis et basis- og stress-scenarie. Stress testen var koordineret af EBA, mens Finanstilsynet har stået for at kvalitetssikre resultaterne samt at indarbejde resultaterne fra den forudgående AQR.

Pr. 1. januar 2014 udgjorde bankens solvens 20,0 pct. og den egentlige kernekapital 13,7 pct. efter justering som følge af resultatet af Finanstilsynets vurdering af aktivkvaliteten, hvor der er taget højde for skattemæssige effek-

ter. I basisscenariet steg den egentlige kernekapital til 14,5 pct. ultimo 2016, mens banken i stress-scenariets sidste år opretholdt en egentlig kernekapitalprocent på 11,7 pct. Både i basisscenariet og stress-scenariet er der tale om en klar overdækning i forhold til EBA's tærskelværdier på henholdsvis 8 pct. og 5,5 pct.

Under antagelse af fuld indfaset CRR/CRD4 opretholder banken en egentlig kernekapital på henholdsvis 14,0 pct. og 11,1 pct. i basis- og stress-scenariet ultimo 2016.